

Sångpostillan - Nionde söndagen efter Trefaldighet

Bidrag från Bengt Pleijel
2009-06-08
Senast uppdaterad 2021-07-25

Nionde söndagen efter Trefaldighet

Goda förvaltare

Låt oss be om nåden att helhjärtat kunna tjäna Gud.
Tystnad.

Barmhärtige Gud, du som anförtror ditt rike åt svaga människor –
ge oss nåd att vilja det du vill och älska dig över allting på jorden,
så att vi tjänar dig av hela vårt hjärta.
Genom din Son Jesus Kristus, vår Herre och Gud,
som med dig, Fader, och den helige Ande lever och råder från evighet till evighet.

Nionde söndagen efter Trefaldighet är söndagen som vill få oss att upptäcka glädjen i att vara goda förvaltare. I kollektbönen ber vi: Gud anförtror sitt rike till svaga människor. Gud ger oss uppdraget att förvalta hans skapelse. Ingenting är vårt. Allting är Guds. Allt skall förvaltas i trohet mot Herren och i kärlek till våra medmänniskor. Vi har ansvar för det som Gud har anförtrott åt oss. Det vi har fått ger vi tillbaka till honom. David ber över kollekten till templet: "Från dig kommer allt och ur din hand har vi gett det åt dig" (1 Krön. 29:14). När vi ger tillbaka det vi fått, kan han förvandla det till något större än vad det är i våra händer.

Psalmen 344 skall följa oss i vår predikan, Gud har skapat allting, allting råar han om. Anders Frostensson skrev den 1958 och kantor Erhard Wikfeldt gav oss melodin samma år. (Vill man hitta en rolig körsats på denna psalm kan några sjunga den på melodin "Här kommer Pippi Långstrump";).

Vill du höra Bengt Pleijel predika, Annika Pleijel läsa text och Bodil Landgren sjunga? Klicka här!

Söndagens läsningar: 1 Mos 1:24-2:3, 1 Petrus 4:7-11, Matteus 25:14-30, Psalt 8.
Predikans text: Matteus 25:14-30

Jesus sade: "Det blir som när en man skulle resa bort och kallade till sig sina tjänare och lät dem ta hand om hans egendom. Den ene gav han fem talenter, den andre två, den tredje en, åt var och en efter hans förmåga. Sedan reste han därifrån. Den som hade fått fem talenter gav sig genast i väg och gjorde affärer med dem så att han tjänade fem till. Den som hade fått två talenter tjänade på samma sätt två till. Men den som hade fått en talent gick och grävde en grop och gömde sin herrens pengar.

Efter lång tid kom tjänarnas herre tillbaka och krävde redovisning av dem. Den som hade fått fem talenter kom och lämnade fram fem till och sade: "Herre, du gav mig fem talenter. Här är fem till som jag har tjänat." Hans herre sade: "Bra, du är en god och trogen tjänare. Du har varit trogen i det lilla, jag skall anförtro dig mycket. Gå in till glädjen hos din herre."

Den som hade fått två talenter kom fram och sade: "Herre, du gav mig två talenter. Här är två till som jag har tjänat." Hans herre sade: "Bra, du är en god och trogen tjänare. Du har varit trogen i det lilla, jag skall anförtro dig mycket. Gå in till glädjen hos din herre."

Den som hade fått en enda talent steg också fram. "Herre", sade han, "jag visste att du är en hård man, som skördar där du inte har sått och samlar in där du inte har strött ut. Jag var rädd och gick och gömde din talent i jorden. Här har jag ditt." Hans herre svarade honom: "Du är en slö och dålig tjänare, du visste att jag skördar där jag inte har sått och samlar in där jag inte har strött ut. Då skulle du ha lämnat mina pengar till banken, så att jag hade kunnat få igen dem med ränta när jag kom.

Ta nu ifrån honom talenten och ge den åt mannen med de tio talenterna. Var och en som har, han skall få, och det i överflöd, men den som inte har, från honom skall tas också det han har. Kasta ut den oduglige tjänaren i mörkret där ute. Där skall man gråta och skära tänder.

Vi läser psalm 344 vers 1:

Gud har skapat allting.

Allting råar han om.
Allt som finns i världen
är hans egendom.

Idag berättar Jesus om en av österlandets sagolikt rika stormän, en multimiljardär. Det regnar dollar och euron och rubel omkring honom.

Men nu ska han ut på resa. En härlig långresa, jorden runt - Paris, Mallorca, Åh Stiftsgård. Men hur ska det nu gå med hans affärer? Finanskungen kallar till sig några tjänare, som han har förtroende för. Och så fördelar han sina ägodelar på dem. En fick fem talenter, en annan två och en tredje en.

En talent var ett viktmått på 30 kg. Tänk er guldklimp på 30 kilo. Kilopriset på guld är enligt Google ca 200.000 kr. Ordet talent står för en mycket stor summa pengar, nämligen sex tusen denarer. En denar var vad en arbetare fick för en dags arbete. En talent fick han för sex tusen dagsverken. Det blir tjugo årslöner. Fem talenter blev ungefär trettio miljoner kr, två talenter blev tolv miljoner och en talent var sex miljon kronor. En sådan multimiljardär skulle du gärna vilja träffa. Du skulle kunna få god förstärkning till hushållskassan.

Det står att han gav var och en efter hans förmåga. Det var nog duktiga karlar, alla tre. Att förvalta miljonbelopp är kanske inte så lätt. Att de fick så olika summor berodde inte på att miljardären var orättvis utan på att han var vis. De fick efter vad de klarade av. De får full frihet att ta hand om pengarna. De ska förvalta dem. Se till att de kommer till nytta.

Vad skulle du göra om du hade trettio miljoner eller tolv miljoner eller bara sex miljoner? Ett sätt är naturligtvis att slösa bort pengarna. Sluta fasta, börja festa! Lev ut! Unna dig en resa till Mallåkra. Och du behöver faktiskt en ny bil, ett nytt piano, en ny stereo, mascara, puder och en elektrisk tandborste. Men lägg märke till att ingen av tjänarna i texten gjorde så, ingen reste till Mallåkra.

Och nu stannar vi till. Psalmen säger att Gud har skapat allting. Allting råar han om. Allt som finns i världen är hans egendom. Och vi frågar: Vad gör vi med det som är Guds? Vi påminner oss att allt vi har är Guds och vi sjunger in den sanningen i våra hjärtan.

Vi läser psalm 344 vers 2:

Alla jordens skatter,
han åt människan gav,
makt att råda över
land och luft och hav.

Denna söndag vill få oss att upptäcka glädjen i att vara goda förvaltare. Det är fantastiskt att Gud anförtror sitt rike till svaga människor. Gud ger oss uppdraget att förvalta hans skapelse. Ingenting är vårt. Allting är Guds. Allt skall förvaltas i trohet mot Herren och i kärlek till våra medmänniskor. Vi har ansvar för det som Gud har anförtrött åt oss. Det vi har fått ger vi tillbaka till honom. David ber över en kollekt man tagit upp till templet i Jerusalem: Från dig kommer allt och ur din hand har vi gett det åt dig" (1 Krön. 29:14). När vi ger tillbaka det vi fått, kan han förvandla det till något större än vad det är i våra händer. Alla jordens skatter, han åt människan gav, makt att råda över land och luft och hav. Och nu blir frågan till oss: Hur förvaltar vi det vi fått?

Två av tjänarna i texten satte pengarna i rörelse så att de förmerades. De gick till börserna. Gjorde aktieklipp och placerade pengarna i Ikea. De fick hundra procentiska vinster. Trettio miljoner blev sextio miljoner och tolv miljoner blev tjugofyra miljoner.

Men den tredje gjorde något helt annat. Han grävde en grop och la sin guldklimp, värd 6 miljoner i gropen. (Enligt parallelltexten hos Lukas 19:20 hade han lagt undan den i den duk – kanske ett madrass-var. Man lär sova gott med miljoner i madrassen). Lägg märke till att jag sa att det rörde sig om sex miljoner, som han grävde ned. Vi ska inte tro att det var något litet han fick. Vi läser ju den här texten ibland på det sättet. Jag har bara fått en talent, bara ett pund, jag är så usel jag kan ingenting, alla andra är så duktiga, så rika och så vackra…

En talent är inte så lite: Sex miljoner kronor. Fick jag trettio eller tolv miljoner tror jag att jag skulle blivit alldeles vimsig och stressad och nervös och bli helt fångad av aktiebörser. Om jag fått välja mellan dessa tre så skulle jag nog vara helt nöjd med att bara få sex miljoner. Tänk vad skönt: Bara sex miljoner.

Alla jordens skatter, han åt människan gav, makt att råda över land och luft och hav. Den versen ska vi nu sjunga. Och när vi gör det kan vi be: Herre tack för ditt förtroende. Hjälp oss att se vårt ansvar och ta vårt ansvar att ta hand om jordens skatter.

Vi läser psalm 344 vers 3:

Åt varenda av oss
någonting han gett,

små och stora saker
att ha hand om rätt.

Nu är det nog så med denna text - som med alla andra texter - att den är dubbelexponerad. Vi finns med där. Vår himmelske Fader finns med där. Vi har en mycket himmelrik Fader i himlen. Han delar ut gåvor till oss. Vi får ta hand om dem och förvalta dem.

Tjänarna i texten fick talenter (förr hette det pund). Uttalar man talent på franska blir det talang. Vi alla har fått sådana gåvor. Vi kallar dem naturgåvor, talanger. De finns med redan från födelsen. En del har fått gåvor som sitter i huvudet: Man är välmöblerad hjärnkontoret. Kan tänka, filosofera och skriva böcker, som ingen begriper. Andra har många gåvor som sitter i händerna: Man kan spela, baka bullar, meka med motorer, brodera dukar. Många gåvor ligger gömda inom oss och upptäcks inte förrän vi kommer in i en kärlekens situation, där gåvorna behövs. Någon behöver dem. Så misströsta inte om dig själv, det bor ett talang inom dig… Det gäller bara att det upptäcks.

Vi har många gåvor som vi fått från födelsen. Men när vi föds på nytt genom dopet och tron, får vi direktkontakt med Gud och han beredd att ge oss många fler gåvor. Den största gåvan är Jesus, vi får leva hans liv. Där finns Andens gåvor, det kan vara gåvan profetera, som är att förmedla Guds budskap till vår tid. Och den gåvan kan man få när man övar sig i att lyssna till Gud i hans ord. Där finns gåvan att bota sjuka, som kan vara att få vara Jesu händer, som läggs på någon i bön. Vi får genom bönen förmedla friska krafterna från Jesus. Där finns gåvan att tjäna, som kan vara att upphöja någon annan, gåvan att trösta och uppmuntra och förmana och dela med sig. Både naturgåvor och Andens gåvor är gåvor vi får ta emot för att göra andra rika och glada. Gud vill ge spännande och stora ting med människor omkring dig och han vill kanske göra det genom dig. Han vill nå fram till dem med tröst och läkedom och ny kraft. Och redskapet han använder är du! Ha förväntningar på att Herren vill använda dig!

Huvudordet när det gäller alla talanger och gåvor står i 1 Kor 14: 1. Sträva efter kärleken, men sök också vinna de andliga gåvor. När du strävar efter kärleken, då kommer du ur ditt egotrippande och får nöd för andra. Börja känna med dem och lida med dem. Och du undrar: hur skall jag kunna hjälpa dem? Då börjar du be och ropa till Herren. Herren hör din bön och förmedlar genom dig någon gåva av tröst, läkedom, uppmuntran till någon.

Vad den här texten inte vill säga oss är att Gud är orättvis, som fördelar sina resurser och gåvor så olika. Vad den vill säga oss är att Gud är oerhört generös. Han vill verkligen göra oss rika. Och jag tror att vårt ansvar och vår uppgift är att hjälpa varandra att se hur rika vi är. En naturgåva, en talang, kan ligga där gömd i oss och den upptäcks inte förrän de behövs. Vi kan i en kärleksfull miljö fram varandras gåvor och glädja oss över dem. Jag tror vi behöver gå på talangjakt. Upptäcka varandras talanger. Jag får se din gåvor och du får locka fram mina gåvor. Åt varenda av oss någonting han gett, små och stora saker att ha hand om rätt. Vi sjunger så.

Vi läser psalm 34 vers 4:

Vi skall inte räkna
med vårt eget först.
Vad vi har tillsammans,
det är alltid störst.

Texten berättar att multimiljardären kom hem. Det blev revision och redovisning.

Också Jesus ska en gång komma tillbaka. Vi ska då få avlägga räkenskap för hur vi förvaltat det vi fått. Det betyder: Vi har ansvar för våra liv. Den Gud som kallar oss till räkenskap räknar med oss. Han kommer att fråga oss hur vi använt våra naturliga gåvor, våra talanger. Han kommer att fråga oss hur vi tagit emot och använt de andliga gåvorna. Har de bara använts till att förhärliga mig?

Gud ger oss gåvor för att vi ska förvalta dem. Han vill att vi ska leva ut hans liv, göra andra rika, glada. De goda förvaltarna, som visar fram hundraprocentig vinst, får höra: Bra, du är en god och trogen tjänare. Du har varit trogen i det lilla, jag skall anförtro dig mycket. Gå in till glädjen hos din herre. Jag studsade när jag läste "trogen i det lilla". 30 miljoner är väl inte så litet. Men förstås, dock småsmulor för Himmelrikets konung. Den himmelska glädjen är att ge, ge, ge. Och vi ber att vi ska hitta den glädjen redan nu. Vi skall inte räkna med vårt eget först. Vad vi har tillsammans, det är alltid störst. Vi sjunger så.

Vi läser psalm 34 vers 5:

Jesus säger till oss:
"Ge så skall ni få."
Allt vad han har lovat
kan vi lita på.

Men nu måste vi se ett tag på "enpundsmannen". Han fick bara en talent. Bara sex miljoner. Han var inte yttlig och slarvig. Han slösar inte bort sina miljoner. Han gräver ned dem. Men om vi gräver ned vårt pund, får vi inte behålla det. Då säger Herren

oss: Du är en slö och dålig tjänare. Du är ond och lat. Om du inte gjorde något annat, kunde du masat dig i väg till Handelsbanken och satt in pengarna där. Även om räntan är dålig, kunde det ändå blivit något.

Hur behandlas enpundsmannen? Han blir mycket bryskt avvisad. Han får inte behålla sitt pund. Ta nu ifrån honom talenten och ge åt mannen med de tio talenterna. Hur reagerar ni inför det? Kan ni känna den gudomliga upprördheten över en människa som förslösar sina möjligheter, sitt liv. Det är inte så att Jesus godkänner snedfördelningen av resurser mellan fattiga och rika. Utan här är en människa som han givit så mycket, men grävt ned alla sina tillgångar. Till följd av detta har andra fått lida. Gud tycks bli upprörd. Texten vibrerar av upprördhet. Ta nu ifrån honom talenten ... Den som inte har, från honom skall tas också det han har. Eller med andra ord: Om jag en guldklimp värd sex miljoner och gräver ned den i en grop, så kan man säga både att jag har den och att jag inte har den. Om vi inte använder gåvorna så tas de ifrån oss. Ingen idé att sätta dem i våra händer.

Det är inte bara så att man tar ifrån den här mannen hans guldklimp. Det händer något hemskt med honom: Kasta ut den oduglige tjänaren i mörkret där ute. Där skall man gråta och skära tänder.

Men strax innan han hamnat där i mörkret händer det något. Du och jag finns där och vi tar tag i honom. Får vi ge dig lite själavård säger vi. Vi tar tag i honom och vänder på honom. Han var nämligen oomvänd.

Vänder man ryggen åt Gud får man en DÅLIG GUDSBILD: Gud är en hård man hade han sagt. Han var rädd för Gud. Han är så sträng och krävande att man blir rädd för att över huvud göra någonting. Man tror på Gud men håller Gud på avstånd. Vänder ryggen åt honom.

Vänder man ryggen åt Gud får man en DÅLIG SJÄLVBILD: Jag duger inte, jag kan inte, jag begriper ingenting, jag är så dum och ful och hopplös. Alla andra är så mycket bättre. De har fått så mycket mer.

Men nu var det väl inte så att enpundsmannen var fattig. Att äga en guldklimp värd sex miljoner är väl inte direkt fattigt.

Vi behöver nu stanna till. Be om att Hjälparen den helige Ande hjälper oss med oss själva. Be om en förlösning från självpupptagenhetens ande där bara JAG, JAG, JAG står i centrum och får hjälp att hitta ett DU… Jesus säger till oss: ”Ge så skall ni få.”

Idag säger han inte till någon: Kasta ut honom… Han säger till var och en. Gå in i din Herres glädje… Ta nya trossteg närmare din Frälsare som segrat över allt som låser och fångar oss. Gå in i den Herres glädje, den glädjen finner du i ordet, i nattvarden, i bönen. Unna dig att leva rikt av himmelens rikedomar. Och där upptäcker du att, den som tar emot får ännu mer och det i överflöd. Liv och liv i överflöd.

Och undret kan ske: Den slöe och late förvandlas till en god och trogen tjänare. Och hittar glädjen i att leva himmelrik. Allt vad han har lovat kan vi lita på.

Nu sjunger vi om detta: Jesus säger till oss: ”Ge så skall ni få.” Allt vad han har lovat kan vi lita på.

Du ordbrukare!

Vad har den helige Ande sagt till dig idag?
Hur har han
tröstat? lärt? förmanat? varnat dig?
Stanna till, tänk till, be!

I bibelskolans skattkammarel dagens predikan talades det om goda förvaltare.
Om du letar rätt på Nyfikenhetsvandring 73
släpps du in på en ”förvaltarskola”.